

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu Mgr. Jany Brothánkové, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudce JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **L. M.**, zastoupený Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem, se sídlem Praha, Na Zlatnici 301/2, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Olomouc, Jeremenkova 40a, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. května 2014, č. j. KUOK 45181/2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 28. dubna 2016, č. j. 60 A 5/2014 – 29,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce byl rozhodnutím Městského úřadu v Šumperku (dále též „správní orgán I. stupně“ nebo „prvostupňový správní orgán“) ze dne 19. března 2014 uznán vinným ze spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, jehož se měl dopustit tím, že dne 17. prosince 2013 v 9:28 hod. v obci Loučná nad Desnou – Filipová, na silnici I. třídy č. 44 ve směru jízdy od obce Rapotín na Jeseník, při řízení motorového vozidla tov. zn. RENAULT Megane, reg. zn.

5M2 2050, překročil povolenou rychlost 50 km/h o 13 km/h, za což mu byla uložena pokuta ve výši 1.500 Kč a paušální náhrada nákladů řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu v Šumperku zamítl žalovaný svým rozhodnutím uvedeným v návětí tohoto rozsudku (dále též „odvolací rozhodnutí“). Žalobu proti rozhodnutí žalovaného pak usnesením ze dne 28. dubna 2016, č. j. 60 A 5/2014 – 29, odmítl Krajský soud Ostravě – pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) pro opožděnost podle § 46 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Dospěl totiž k závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno s účinky dne 12. června 2014 podle § 24 odst. 1 správního řádu, tzv. fikcí, prostřednictvím zmocněnce žalobce P. K. na jeho adrese evidované v informačním systému evidence obyvatel x, zatímco žaloba byla podána až 27. srpna 2014, tedy po marném uplynutí dvouměsíční lhůty stanovené v § 72 odst. 1 s. ř. s. Žalobce naproti tomu lhůtu pro podání žaloby odvíjel od okamžiku, kdy se jiný zástupce žalobce osobně dostavil ke správnímu orgánu a seznámil se s rozhodnutím žalovaného nahlédnutím do správního spisu, tj. od 18. srpna 2014.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Proti výše uvedenému usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost. Stěžovatel namítal, že doručení odvolacího rozhodnutí tzv. fikcí dne 12. června 2016 zamýšlené účinky (tj. počátek běhu lhůty pro jeho napadení správní žalobou) vyvolat nemohlo, neboť stěžovatel stanovil správnímu orgánu elektronickou adresu k doručování podle § 19 odst. 3 správního řádu ve znění „X“, žalovaný se však ani nepokusil jeho zmocněnci na tuto adresu doručovat a přistoupil bez dalšího k doručení poštou na adresu jeho zmocněnce evidovanou v informačním systému evidence obyvatel, tj. x. Přitom i krajský soud konstatoval, že ze spisu nevyplývají žádné technické důvody, pro které se nepodařilo písemnost na stanovenou doručovací adresu odeslat, vynechání tohoto kroku však krajský soud odůvodnil okolnostmi případu, které však blíže nespecifikoval, a osobou zmocněnce P. K.. Tím zatížil své usnesení vadou nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů a nesrozumitelnosti, nadto otevřeně diskriminačně konstatoval, že osoby zastoupené P. K. požívají nižšího stupně právní ochrany než osoby zastoupené jiným zmocněncem, v rozporu s čl. 1, 36 odst. 2 a 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Odkaz krajského soudu na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 55/2015 - 26 ze dne 24. července 2015 označil stěžovatel za nepřiléhavý, neboť v dané věci nebyly shledány žádné objektivní technické důvody, které nejsou zjevně dočasného či nahodilého charakteru, nadto ani správní orgán neodeslání odvolacího rozhodnutí na stanovenou doručovací adresu nijak nezdůvodnil. Ani krajský soud svůj závěr neodůvodnil, konstatoval pouze, že požadovaný způsob doručení byl pro žalovaného nemožný, technicky neproveditelný. V této souvislosti stěžovatel s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 100/2009 - 129 ze dne 10. února 2010 namítal, že krajský soud jej předem neseznámil s jinými rozsudky krajského soudu, na něž odkazoval a z nichž opíral své tvrzení, že je mu z vlastní činnosti známa technická neproveditelnost daného způsobu doručování.

pokračování

[4] Stěžovatel se dále ohradil proti argumentu krajského soudu, že volba elektronické adresy obsahující diakritiku nemohla mít jiný účel než zkomplikování doručení, a oponoval tím, že soudu předložil písemnosti, z nichž plyne, že z uvedené elektronické adresy se správními orgány běžně komunikuje. Doplnil, že k volbě elektronické adresy s diakritikou byl motivován legitimní snahou eliminovat tzv. nevyžádanou poštu, krom toho diakritiku doména .eu umožňuje dle rozhodnutí Evropské komise, jež nemůže být správními orgány a soudy ignorováno.

[5] Žalovaný se ke kasační stížnosti stěžovatele nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud předesílá, že v případě odmítnutí správní žaloby přichází v úvahu toliko kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí žaloby, konkrétně nezákonnost závěru o tom, že žaloba byla opožděná. Hodnocení tohoto důvodu tedy zahrnuje přezkoumání závěru krajského soudu o tom, kdy začala plynout a kdy uplynula zákonná dvouměsíční lhůta k podání správní žaloby, resp. kdy bylo napadené odvolací rozhodnutí stěžovateli platně a účinně doručeno.

[7] Nejprve se však Nejvyšší správní soud musí zabývat námitkou stěžovatele, že napadené usnesení krajského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a pro nesrozumitelnost, neboť zjištění této vady by bránilo dalšímu přezkumu zákonnosti závěru krajského soudu o opožděnosti správní žaloby.

[8] K námitce nepřípustnosti argumentace *ad hominem*, vztahující k osobě zmocněnce P. K., Nejvyšší správní soud uvádí, že tato argumentace krajského soudu nevedla k závěru, že by snad osoby tímto zmocněncem zastoupené požívaly ve správním a v navazujícím soudněsprávním řízení nižší standard ochrany procesních práv; z odůvodnění napadeného usnesení nelze seznat ani podezření, že by snad krajský soud takto uvažoval. Opačný závěr by byl samozřejmě zcela nepřijatelný. Jde-li o hodnocení zákonnosti rozhodnutí orgánu veřejné moci, není argumentace *ad hominem* akceptovatelná, neboť před zákonem, resp. v právech jsou si podle čl. 1 Listiny základních práv a svobod všichni rovni, a pro oblast procesních práv to Listina základních práv a svobod zvláště zdůrazňuje v čl. 37 odst. 3. Ani toto základní právo však není bezúčelné nebo samoúčelné. Jeho smyslem je poskytnout účastníkům řízení reálnou rovnost zbraní, resp. šancí ovlivnit právní úsudek orgánu, který vede řízení (viz Baňouch, H. in Wagnerová, E. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. Wolters Kluwer 2012, s. 777-778). Soudy ani správní orgány nerozhodují ve vakuu, účastníci a jejich právní zástupci na straně jedné a orgány veřejné moci na straně druhé nutně reflektují i určitou zkušenost, kterou spolu bezprostředně „úředně“ učinili. Není proto porušením procesní rovnosti, resp. rovnosti zbraní, pokud orgán veřejné moci např. při plnění své poučovací povinnosti vezme v úvahu, že se určité osobě – opakovaně a soustavně vystupující v pozici účastníka řízení nebo zmocněnce v typově obdobných řízeních – již příslušných procesních poučení mnohokrát dostalo, že je již proto není nutné opakovat, neboť pro danou osobu musí být postup orgánu veřejné moci předvídatelný. Úvahám *ad hominem* se nelze dost dobře vyhnout ani při hodnocení, zda procesní kroky účastníka řízení nebo jeho zástupce nevykazují znaky obstrukcí nebo dokonce zneužití

práva, neboť takový závěr je možno učinit zpravidla až s jistou zkušeností s tím, jak taková osoba v jiných správních (a soudněsprávních) řízeních vystupovala. Nejde o nic nového či překvapivého, i soudy v případě frekventovaných notorických účastníků řízení berou v úvahu, že se jim v minulosti již opakovaně dostalo příslušných poučení o procesních právech a právní úpravě, což může vést k nejrůznějším procesním důsledkům, ať už v upuštění od bezúčelného opakování obsahově totožných poučení nebo dokonce k závěru o systematickém zneužívání procesních práv (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 6 As 48/2016 - 20 ze dne 9. března 2016, usnesení č. j. 8 As 130/2012 - 10 ze dne 28. února 2013, z mnohých usnesení Ústavního soudu např. usnesení ze dne 22. prosince 2012, sp. zn. II. ÚS 4256/12, či ze dne 10. října 2012, sp. zn. III. ÚS 3747/14 a mnohá další).

[9] V daném případě krajský soud osobu zmocněnce P. K. zmiňoval právě v této souvislosti. Uvažoval, a to k výslovné námitce žalovaného, zda tento zmocněnec, jenž, jak je i Nejvyššímu správnímu soudu známo z jeho judikatury (viz dále), opakovaně vystupuje jako zmocněnec a poskytovatel právních služeb ve správních řízeních ve věcech dopravních přestupků, zvolil v našich končinách přece jen nezvyklou doručovací adresu obsahující diakritiku, nadto nedůsledně jen v jedné její části (X), z důvodů obstrukčních ve snaze znemožnit nebo podstatně ztížit doručování, tedy zcela v protikladu k účelu § 19 odst. 3 správního řádu, tj. k urychlení a usnadnění komunikace mezi účastníkem řízení a správním orgánem. Ostatně krajský soud si tuto otázku kladl i v návaznosti na judikaturu Nejvyššího správního soudu, např. jím zmíněný rozsudek č. j. 8 As 55/2015 - 26, v níž byl Nejvyšší správní soud sám konfrontován s obdobnou situací. A v rozsudku č. j. 4 As 269/2015 - 37 ze dne 31. března 2016 Nejvyšší správní soud k totožné elektronické adrese X konstatoval, že takový postup stěžovatele, resp. jeho zmocněnce, se jeví jako zjevně účelový a představuje zneužití práva. Argumentací ve vztahu k osobě konkrétního zmocněnce, či spíše ve vztahu k určité podobě elektronické doručovací adresy, kterou tento zmocněnec správnímu orgánu stanovil k doručování, se proto krajský soud nepřípustné diskriminace účastníka řízení, resp. jeho zmocněnce, nedopustil.

[10] Stěžovatel dále namítal, že krajský soud, ve světle závěrů citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 55/2015 - 26, nijak nezdůvodnil existenci technické nemožnosti správního orgánu doručovat na stanovenou elektronickou doručovací adresu. Ani této námitce Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Nutno připustit, že ze správního spisu nevyplývá, že by se správní orgány byť i jen pokusily v tomto správním řízení na stanovenou doručovací elektronickou adresu zmocněnce stěžovatele nějakou písemnost odeslat. Technickou nemožnost odesílání na tuto elektronickou adresu zmiňuje apodikticky Městský úřad v Šumperku v odůvodnění svého prvostupňového rozhodnutí, totéž apodikticky zopakoval i žalovaný v odvolacím rozhodnutí a ve vyjádření k žalobě. Skutečnost, že se opora pro tento závěr ve správním spisu u této konkrétní věci nenachází, kritizoval i krajský soud, konstatoval však, že o této skutečnosti ví ze své úřední činnosti, zmíniv jiná řízení před krajským soudem sp. zn.60 A 11/2014 a 60 A 1/2015, resp. v těchto řízeních provedené důkazy sdělením odboru informačních technologií žalovaného, a dále rozsudky krajského soudu č. j. 59 A 1/2014 - 36 ze dne 10. září 2015 a č. j. 59 A 8/2014 - 25 ze dne 22. října 2015, dostupné na www.nssoud.cz, v nichž vystupoval tentýž právní zástupce, advokát Mgr. Topol. Nejvyšší správní soud k tomuto výčtu doplňuje, že kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu č. j. 59 A 1/2014 - 36 ze dne 10. září 2015 odmítl Nejvyšší správní soud usnesením č. j. 1 As 245/2015 - 21 ze dne 2. prosince 2015 a kasační

stížnost proti rozsudku č. j. 59 A 8/2014 - 25 ze dne 22. října 2015 zamítl Nejvyšší správní soud již výše zmíněným rozsudkem č. j. 4 As 269/2015 - 37 ze dne 31. března 2016, jímž za obdobných okolností postup žalovaného spočívající v nedoručování písemností na stanovenou elektronickou adresu aproboval. Lze dodat, že účastník řízení musel nejpozději z rozhodnutí správního orgánu I. stupně seznat, že jím stanovenou doručovací adresu pro technickou nemožnost správní orgán ve smyslu § 19 odst. 3 správního řádu neakceptuje, nijak však proti tomuto závěru nebrojil, ani na něj nijak (např. volbou jiné doručovací adresy) nereagoval. Pokud za této situace spoléhal na to, že mu konečné odvolací rozhodnutí bude účinně doručeno na danou elektronickou adresu, nestřežil si dostatečně svá práva s důsledkem zmeškání lhůty k podání správní žaloby. Ve světle výše zmíněné dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu tak bylo odvolací rozhodnutí řádně doručováno poštou na adresu zmocněnce stěžovatele a doručeno fikcí vzhledem ke skutečnosti, že si zmocněnec stěžovatele v úložní době písemnost nevyzvedl. Jakkoli to pro datum doručení odvolacího rozhodnutí není relevantní (srov. § 34 odst. 3 správního řádu), lze poznamenat, že odvolací rozhodnutí bylo doručeno přímo též stěžovateli samému, který si je osobně převzal 21. května 2014.

[11] Zbývá dodat, že stěžovatel se dovolává rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 100/2009 - 129 ze dne 10. února 2010, z něhož vyplývá, že účastník řízení by měl být soudem seznámen s tím, co soud považuje za notorietu soudu známou z jeho úřední činnosti. V tomto případě však šlo o rozsudky, které stěžovateli musely být známy, neboť v řízení vystupoval tentýž právní zástupce Mgr. Topol, který proti nim také zpracovával kasační stížnosti. Tato okolnost tedy činí odkaz na rozsudek č. j. 1 As 100/2009 - 129 nepřiléhavým, neboť účastník řízení nebyl – prostřednictvím svého právního zástupce – nijak zkrácen na svých procesních právech tím, že mu soud nezopakoval informace, o nichž tak jako tak musel vědět, resp. které musely být notorietou i pro něj.

[12] Nejvyšší správní soud shrnuje, že kasační stížnost neshledal důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

[13] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 7 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, krom toho Nejvyšší správní soud setrvale judikuje tak, že vedení sporů ve správním soudnictví je součástí běžné úřední činnosti a náhrada za ně nepřísluší (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. března 2015, č. j. 6 Afs 29/2015 - 40, č. 1260/2007 Sb. NSS). Ani v tomto případě neshledal Nejvyšší správní soud důvod svůj náhled měnit, a proto žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu